

TÜRKİYE'DE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİNİN MEVCUT DURUMU, SORUNLARI VE GELECEĞİ

İsmail KARACAN* Muammer GAVAS** Alim IŞIK***

DPÜ. Simav MYO - KÜTAHYA* DPÜ. Şaphane MYO - KÜTAHYA**
DPÜ. Simav TEF - KÜTAHYA***

ÖZET

Ülkemizde 1997 yılı verilerine göre, 1300'den fazla Meslek Lisesi, Teknik Lise ve Çıraklık Eğitim Merkezi bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bu teknik okulların "Teknik Öğretmen" ihtiyacı, Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarından karşılanmaktadır. Daha önce kurulmuş olan Gazi, Marmara ve Fırat Üniversitelerine bağlı Teknik Eğitim Fakültelerine ek olarak, 1992 yılında 3837 Sayılı Kanunla 11 adet yeni Teknik Eğitim Fakültesi daha kurulmuştur. Teknik Eğitim Fakültelerinin programları, hem teorik hem de atölye ve laboratuvar uygulamalarından oluşmaktadır.

Bu araştırmada, ülkemizde bulunan Teknik Eğitim Fakültelerinin içinde buldukları sorunlar belirlenmiş ve çözüm yolları önerilmiştir. En önemli sorunların, özellikle yeni kurulan fakültelerde fiziksel alt yapı ve öğretim üyesi yetersizliği olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Teknik Eğitim Fakülteleri, Mesleki Eğitim, Teknik Öğretmen

ABSTRACT

In Turkey, there are more than 1300 technical and vocational high schools, technical lysees, vocational high school, apprenticeship training centers. All of these technical schools are controlled by the Ministry of National Education. Technical teacher requirements of these technical and vocational schools are provided by these faculties. The oldest faculties belong to University of Gazi, Marmara and Fırat. In 1992, eleven new more Faculty of Technical Education were established to overcome and to balance great demands of technical teachers. The program of these Faculties are mainly depend on theoretical courses and practical studies at the laboratory and workshop.

In this research, current problems of faculty of technical education were determined and some suggestions developed to solve these problems.

The main problems of the new established faculties are insufficient physical substructure and well educated members and instructors.

Keywords : Faculty of technical educations, vocational education, technical teacher.

GİRİŞ

Ülkemizde ilk olarak, 1936 yılında Mesleki teknik okullarda görev alacak öğretmenlerde aranılacak şartları belirleyen 3007 sayılı Kanunun yayınlanmasından sonra Ankara'da "Erkek Ertik Öğretmen Okulu" açılmıştır. Üç bölümden oluşan ve öğrenim süresi üç yıl olan bu okulun adı 1937/1938 öğretim yılı başında "Erkek Meslek Öğretmen Okulu" olarak değiştirilmiş ve Ankara Yapı Meslek Lisesi binasında eğitimine başlamıştır. Daha sonra, Gazi Üniversitesi Ankara Teknik Eğitim Fakültesi'nin şimdiki binası yapılmış ve bu binada eğitim öğretime devam edilmiştir. Okulun adı zamanla ve sırasıyla "Erkek Teknik Öğretmen Okulu", "Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu", "Yüksek Teknik Öğretmen Okulu" olarak değiştirilmiş, en son olarak da 20 Temmuz 1982 yılında çıkarılan 41 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname (KHK) ve 2809 Sayılı Kanunla kurulan Gazi Üniversitesi'ne bağlanarak "Teknik Eğitim Fakültesi (TEF)" adını almıştır (Işıksoluğu, 1998).

Bu dönemde, İstanbul'da bulunan Yüksek Teknik Öğretmen Okulu da aynı KHK ile kurulan Marmara Üniversitesi'ne bağlanmış ve TEF adını almıştır. Aynı KHK ile Fırat Üniversitesi'ne bağlı bir TEF kurulması kararlaştırılmıştır. 20 Temmuz 1982 tarihinden itibaren öğretmen yetiştiren yüksek okulların Milli Eğitim Bakanlığı ile olan ilişkisi kesilmiş ve bu kurumların yönetimi ve denetimi

Yükseköğretim Kurumuna (YÖK) devredilmiştir. Daha sonra, 1992 yılında çıkarılan 3837 Sayılı Kanunla kurulan Afyon, Denizli, Düzce, Karabük, Kocaeli, Muğla, Sakarya, Simav TEF, YÖK Yürütme Kurulu kararlarıyla kurulan Isparta ve Konya TEF ile Teknik Eğitim Fakültelerinin sayısı, günümüzde 13'ü bulunmuştur. Bunlardan, Denizli TEF hariç diğerleri değişik öğretmenlik alanlarında öğrenci almaktadır (Anonymous, 1998).

TEF'lerin temel işlevi; derslerde teknik bilgileri alıp bunları makine veya tezgahın başında teknoloji ve iş güvenliği kurallarına uyarak işleri en iyi kalitede ve en kısa zamanda yapan ve öğreten mezunlar yetiştirmektir. Diğer bir ifade ile TEF'ler, yetişme çağındaki gençlerimizi kalkınma planlarında yer alan hedefler doğrultusunda tüketici değil üretici yapmak, el becerisini geliştirmek, ilgi duyduğu ve sevdiği bir mesleğe yönelmek ve bu mesleği modern araç ve gereçlerle donatılmış örgün ve yaygın eğitim kurumlarında çağdaş eğitim tekniklerini kullanarak öğretecek "Teknik Öğretmenleri" yetiştirmek için kurulmuştur (Anonymous, 1990).

Teknik Öğretmen ünvanı ile öğrenci mezun eden TEF'ler; Milli Eğitim Bakanlığı Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı 987 adet örgün eğitim kurumları ile, Çıraklık Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı yaygın eğitim kurumlarından 320 Çıraklık Eğitim Merkezi'nin teknik ve meslek dersleri öğretmeni ihtiyaçlarının önemli bir kısmını karşılamaktadır (Anonymous, 1997).

TEF mezunlarının diğer önemli bir kısmı da özel sektörde kendi adına üretim yapan işletmeler kurmakta, kamu veya özel sektöre ait büyük endüstriyel kuruluşlarda gerek eğitimci gerekse üretimi planlayan ve yöneten kişiler olarak çalışmaktadırlar. Mezunlar, eğitim dönemlerinde aldıkları teorik bilgileri ve uygulama deneyimlerini üretime dönüştürmektedirler.

TEF'lerde halen *Elektrik, Elektronik, Bilgisayar, Metal İşleri, Döküm, Model, Mobilya, Talaşlı Üretim (Tesviye), Otomotiv, Yapı, Makine ve Konstrüksiyon, Enerji (Isıtma, Havalandırma, Sıhhi Tesisat), Matbaacılık, Tekstil Öğretmenliği* dallarında 4 yıllık lisans eğitimi yapılmaktadır. Bu araştırmada, günümüzde Teknik öğretmen yetiştiren TEF'lerin mevcut durumları, sorunları ve geleceğe yönelik çözüm önerilerinin ortaya konması amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Çalışmanın ana materyalini, TEF Dekanlıklarından bir anket formu aracılığı ile toplanan bilgiler oluşturmaktadır. Gönderilen anketlere cevap veremeyen TEF'lere ait bilgiler İnternet ağından ve yazılı kaynaklardan sağlanmıştır. Elde edilen veriler bir kişisel bilgisayarda toplanarak değerlendirilmiştir.

Teknik Eğitim Fakültelerinin Mevcut Durumu

Ülkemizde halen öğrencisi bulunan 12 TEF'nin 1998-1999 Öğretim yılında öğrenci alınan öğretmenlik alanları ve öğrenci kontenjanları Tablo 1'de, bu fakültelerin fiziksel alt yapılarının yeterlilik düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 2'de, akademik personel ve öğrenci varlığına ilişkin veriler de Tablo 3 ve 4'de verilmiştir.

Tablolar incelendiğinde aşağıdaki değerlendirmeler yapılabilir:

1. Öğrenci alan 12 TEF'nin yıllık toplam kontenjanı 3445 öğrenci olup bu kontenjanın yaklaşık %68'i I. Öğretime, %32'si de II. Öğretime aittir. Kontenjanın %28.7'si Marmara Ü. TEF, %20.3'ü Gazi Ü. TEF, %14.2'si Fırat Ü. TEF, geri kalan %36.8'i de 1992 yılından sonra kurulan 9 TEF'ne aittir.
2. Fiziksel alt yapı olanakları, Fakültelerin %56'sında yeterli düzeyde iken %44'ünde yetersiz düzeydedir. Kampüs inşaatı devam eden fakültelerin oranı %45, henüz proje aşamasında olanların oranı ise %10 dolayındadır.
3. Araştırma sonucunda elde edilebilen verilere göre 12 TEF'deki toplam 721 öğretim elemanının 212 adedi (%29.4'ü) öğretim üyesi, geri kalanı ise diğer akademik personelden oluşmaktadır. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayıları 8 ile 226 öğrenci arasında değişmekle birlikte ortalama 62 öğrencidir. Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayı değerleri ise 2 ile 32 öğrenci arasında değişmekle birlikte ortalama 18 öğrencidir.
4. 1998-1999 öğretim yılında fakültelerde eğitim öğretimini sürdüren toplam 10000'in üzerindeki öğrencinin yaklaşık %75'i I. Öğretimde, %25'i de II. Öğretimde kayıtlıdır. Bu öğrencilerin yaklaşık %33'ü Makine Eğitimi Bölümünde, %17'si Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi Bölümünde, %18'i de Elektrik Eğitimi Bölümünde eğitim görmektedirler.

Ders Sayıları ve Kredileri

TEF'lerin öğrencisi bulunan seçilmiş bazı bölümlerine ait ders programlarında yer alan derslerin 4 yıllık Lisans programına ait toplam sayıları, teorik ve uygulamalı derslerin haftalık ders saatleri toplamı ile uygulamalı derslerin 2 saatinin 1 ders saatine karşılık gelecek şekilde hesaplanmış haftalık kredi toplamları Tablo5'de verilmiştir.

Tablo 1. Teknik Eğitim Fakülteleri Öğretmenlik Alanları ve 1998-1999 Öğretim Yılı Öğrenci Kontenjanları (Anonymous, 1998)

No	Üniversitenin Adı	Öğretmenlik Alanları	Öğr. Kontenjanı (I.Öğr.+ II.Öğr.)	
			(Adet)	(%)
1	Afyon Kocatepe	1.Metal Öğretmenliği 2.Yapı Öğretmenliği Toplam	40+0 40+0 80+0	$2.3+0.0$ $= 2.3$
2	Dumlupınar (Simav- Kütahya)	1.Talaşlı Üretim Öğretmenliği 2.Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği Toplam	50+30 50+30 100+60	$2.9+1.7$ $= 4.6$
3	Fırat (Elazığ)	1.Talaşlı Üretim Öğretmenliği 2.Otomotiv Öğretmenliği 3.Elektrik Öğretmenliği 4.Metal Öğretmenliği 5.Yapı Ressamlığı 6.Yapı Öğretmenliği 7.Elektronik Öğretmenliği 8.Bilgisayar Öğretmenliği Toplam	35+30 35+30 30+30 30+30 30+30 30+30 30+30 30+30 250+240	$7.2+7.0$ $= 14.2$
4	Gazi (Ankara)	1.Talaşlı Üretim Öğretmenliği 2.Otomotiv Öğretmenliği 3.Elektrik Öğretmenliği 4.Makine Resim ve Konstrüksiyon Öğretmenliği 5.Tesisat Öğretmenliği 6.Kalıpcılık Öğretmenliği 7.Metal Öğretmenliği 8.Model Öğretmenliği 9.Döküm Öğretmenliği 10.Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği 11.Yapı Öğretmenliği 12.Elektronik Öğretmenliği 13.Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği 14.Matbaa Öğretmenliği Toplam	80+0 60+0 100+0 40+0 40+0 30+0 60+0 20+0 30+0 50+0 60+0 60+0 50+0 20+0 700+0	$20.3+0.0$ $= 20.3$
5	İzzet Baysal (Düzce)	1.Elektrik Öğretmenliği 2.Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği 3.Yapı Öğretmenliği Toplam	30+0 30+0 30+0 90+0	$2.6+0.0$ $= 2.6$
6	Karaelmas (Karabük)	1.Otomotiv Öğretmenliği 2.Tasarım ve Konstrüksiyon Öğretmenliği 3.Enerji Öğretmenliği 4.Metal Öğretmenliği 5.Döküm Öğretmenliği Toplam	25+0 25+0 25+0 25+0 25+0 125+0	$3.6+0.0$ $= 3.6$
7	Kocaeli	1.Otomotiv Öğretmenliği 2.Elektrik Öğretmenliği 3.Elektronik Öğretmenliği 4.Bilgisayar Öğretmenliği Toplam	40+40 40+40 40+40 40+40 160+160	$4.6+4.6$ $= 9.2$
8	Marmara (İstanbul)	1.Talaşlı Üretim Öğretmenliği 2.Otomotiv Öğretmenliği 3.Bilgisayar Sistemleri Öğr. (İngilizce) 4.Elektronik ve Haberleşme Öğretmenliği 5.Elektrik Öğretmenliği 6.Tasarım ve Konstrüksiyon Öğretmenliği 7.Tekstil Terbiye Öğretmenliği 8.Tekstil Öğretmenliği Öğretmenliği 9.Metal Öğretmenliği 10.Hazır Giyim Öğretmenliği 11.Matbaa Öğretmenliği Toplam	40+40 40+40 40+40 40+40 120+60 40+40 40+90 40+40 45+45 40+00 35+35 520+470	$15.1+13.6$ $= 28.7$
9	Muğla	1.Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği Toplam	20+0 20+0	$0.6+0.0$ $= 0.6$
10	Sakarya	1.Otomotiv Öğretmenliği 2.Yapı Öğretmenliği 3.Kaynak Öğretmenliği 4.Elektronik Öğretmenliği Toplam	30+30 30+0 30+30 30+30 120+90	$3.5+2.6$ $= 5.8$
11	Selçuk (Konya)	1.Otomotiv Öğretmenliği 2.Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği Toplam	30+0 30+0 60+0	$1.7+0.0$ $= 1.7$
12	Süleyman Demirel (Isparta)	1.Yapı Öğretmenliği 2.Tesisat Öğretmenliği 3.Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği Toplam	40+40 40+40 40+0 120+80	$3.5+2.3$ $= 5.8$
TOPLAM		57	2345+1100 = 3445	68.0+32.0 = 100.0

Tablo 2. Teknik Eğitim Fakültelerinin Fiziksel Alt Yapı Yeterlilik Düzeyleri

Fiziksel Altyapı	Dağılım (%)			
	Yeterli	Yetersiz	Proje Aşamasında	İnşaat Aşamasında
Derslik Sayısı	70.0	30.0	-	-
Bilgisayar Laboratuvarları	50.0	50.0	-	-
Öğrenci Yurdu ve Barınma	70.0	30.0	-	-
Yemekhane ve Kafeterya	70.0	30.0	-	-
Spor ve Sosyal Tesisleri	70.0	30.0	-	-
Kampüs İnşaatları	45.0	10.0	10.0	45.0
Makine, Tezgaah, Ders Araç ve Gereçleri	40.0	60.0	-	-
Fakülte Sanayi İşbirliği	40.0	60.0	-	-
Ders Notu, Eğitim Materyalleri ve Basımı	50.0	50.0	-	-
<i>Ortalama</i>	<i>56.1</i>	<i>38.9</i>	-	-

Tablo 3. Teknik Eğitim Fakültelerinin Akademik Personel Varlığı

	Üniversite	Öğretim Elemanı Sayısı (adet)							Toplam Öğrenci Sayısı	Öğrenci/ Öğr. Üyesi	Öğrenci/ Öğr. Eln.
		Prof. Dr.	Doç. Dr.	Y.Doç Dr	Öğr. Gör.	Uzm./ Okt.	Arş. Gör.	Toplam			
1	A. Kocatepe	2	1	5	6	0	11	25	422	53	17
2	A. İzzet Baysal	2	-	2	9	3	6	22	387	97	18
3	Dumlupınar	1	-	2	8	7	37	55	679	226	12
4	Fırat	4	2	8	23	3	14	54	2117	151	39
5	Gazi	9	25	30	63	9	83	219	3139	49	14
6	Karaelmas	1	2	7	7	0	18	35	285	29	8
7	Kocaeli	3	1	13	12	4	37	70	1112	65	16
8	Marmara	15	12	35	41	0	53	156	3925	75	25
9	Muğla	1	0	4	7	0	9	21	42	8	2
10	Sakarya	3	3	9	3	1	20	39	458	30	12
11	Selçuk	1	3	0	1	0	5	10	63	16	6
12	S. Demirel	2	2	2	4	1	5	15	485	81	32
Toplam/Ort.		44	51	117	184	28	298	721	13114	62	18

Tablo 4. 1998/1999 Öğretim Yılı Öğrenci Sayılarının Bölüm ve Öğretim Türüne Göre Dağılımları

Üniversite/Bölüm	Makina Eğitimi		Metal Eğitimi		Elektronik Bilg. Eğt.		Yapı Eğitimi		Elektrik Eğitimi		Mobilya ve Dek. E.		Matbaa Eğitimi		TOPLAM	
	I.Ö	II.Ö	I.Ö.	II.Ö	I.Ö.	II.Ö.	I.Ö.	II.Ö.	I.Ö.	II.Ö.	I.Ö.	II.Ö.	I.Ö.	II.Ö.	I.Ö.	II.Ö.
1 A. Kocatepe	0	0	205	0	0	0	217	0	0	0	0	0	0	0	422	0
2 A. İ. Baysal	-	-	-	-	-	-	131	-	128	-	128	-	-	-	387	-
3 Dumlupınar	221	124	0	0	0	0	0	0	0	0	208	126	0	0	429	250
4 Gazi	1120	0	556	0	337	0	311	0	492	0	228	0	95	0	3119	0
5 Karaelmas	78	0	207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	285	0
6 Kocaeli	156	79	0	0	253	252	0	0	184	188	0	0	0	0	593	519

7	Marmara	791	538	0	189	449	347	0	0	576	312	0	0	208	148	2024	1534
8	Muğla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42	0	0	0	42	0
9	S. Demirel	130	65	0	0	83	0	137	70	0	0	0	0	0	0	350	135
10	Sakarya	119	90	125	92	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	276	182
11	Selçuk	31	0	0	0	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63	0
TOPLAM (Adet)		2646	896	1093	281	1186	599	796	70	1380	500	606	126	303	148	7990	2620
		3542		1374		1785		866		1880		732		451		10610	
TOPLAM (%)		24,9	8,4	10,3	2,6	11,2	5,6	7,5	0,7	13,0	4,7	5,7	1,2	2,9	1,4	75,3	24,7
		33,4		13,0		16,8		8,2		17,7		6,9		4,3		100,0	

Tablo 5. Bazı Bölümlere Ait Ders Programlarındaki Ders Saatleri ve Haftalık Kredi Toplamları

Bölüm (Öğr. Alanı)	TEF Adı	Toplam Ders Sayısı	Toplam Ders Saati	
			Teorik+Uyg.	Kredi
Talaşlı Üretim Öğretmenliği	DPÜ. Simav	58	204	159
	Fırat	74	193	196
	Gazi	69	248	217
	Ortalama	67	215	191
	Max-Min.	16	55	58
Otomotiv Öğretmenliği	Fırat	64	171	163
	Gazi	65	248	209
	Sakarya	68	201	176
	Ortalama	66	207	183
	Max-Min.	4	77	46
Mobilya ve Dek. Öğr.	DPÜ. Simav	58	211	155
	Gazi	62	251	214
	Ortalama	60	231	185
	Max-Min.	4	40	59
Elektrik Öğretmenliği	Fırat	67	229	210
	Gazi	62	250	204
	Ortalama	65	240	207
	Max-Min.	5	21	6
Elektronik Öğretmenliği	Gazi	60	250	204
	Kocaeli	61	188	165
	Sakarya	66	225	180
	Ortalama	62	221	184
	Max-Min.	6	62	39
Bilgisayar Öğretmenliği	Fırat	72	207	171
	Gazi	61	249	204
	Kocaeli	61	187	165
	Ortalama	65	214	180
	Max-Min.	11	62	39
Metal Öğretmenliği	Gazi	69	250	210
	Sakarya	72	213	180
	Ortalama	71	231	195
	Max-Min.	3	37	30

<i>Yapı Öğretmenliği</i>	A. Kocatepe	70	246	192
	Fırat	78	294	248
	Gazi	62	248	210
	<i>Ortalama</i>	70	262	217
	<i>Max-Min.</i>	16	48	56
GENEL	<i>Ortalama</i>	66	228	193
	<i>Max-Min.</i>	20	123	93

Tablo 5 incelendiğinde; tüm TEF'ler ortalaması toplam ders sayısının 66 ders, teorik ve uygulama ders saatleri ortalamasının 228 saat ve bunların kredi karşılığının 193 saat olduğu görülmektedir. Bu değerlere ait değişim aralığı ise sırasıyla 20 ders, 123 saat ve 93 kredidir. Bu değerlere göre fakültelere ve bölümlere göre farklılıkların oldukça büyük değerlerde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlik alanları dikkate alınarak bir karşılaştırma yapıldığında, en fazla ders sayısının; 78 ders ile Fırat Ü. TEF Yapı Öğretmenliği Bölümü'nde, en az ders sayısının ise 58'er ders ile DPÜ: Simav TEF Talaşlı Üretim Öğretmenliği ve Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği Bölümlerinde olduğu görülmektedir. Teorik ve Uygulama dersleri toplamı açısından farklılık incelendiğinde ise, en fazla ders saatinin F.Ü.TEF Yapı Öğretmenliği Bölümü'nde, en az ders saatinin ise K.Ü.TEF Elektronik ve Bilgisayar Öğretmenliği Bölümlerinde olduğu, benzer şekilde kredi saatleri toplamının ise en fazla F.Ü.TEF Yapı Öğretmenliği Bölümü'nde, en az kredi saatleri toplamının ise DPÜ: Simav TEF Talaşlı Üretim Öğretmenliği ve Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği Bölümleri'nde olduğu görülmektedir.

Benzer şekilde, aynı öğretmenlik alanında eğitim öğretim yapan fakülteler arasında da önemli farklılıkların olduğu dikkat çekmektedir. Örneğin, talaşlı Üretim Öğretmenliği alanında eğitim veren G:Ü: TEF toplam 217 kredi ile öğretmen yetiştirirken, aynı öğretmeni DPÜ: Simav TEF toplam 159 kredi ile mezun etmektedir. Benzer şekilde, Yapı Öğretmenliği alanında F.Ü. TEF toplam 248 kredi ile mezun verirken, A.K.Ü. TEF toplam 192 kredi ile mezun vermektedir.

Bu ciddi farklılıkların ortadan kaldırılmasına yönelik eşgüdüm çalışmalarına, Dekanlıklarca zaman geçirilmeden başlanılmasında yarar görülmektedir.

SORUNLAR VE ÖNERİLER

Elde edilen bulgular ve değerlendirmeler sonucunda, ülkemiz Teknik Eğitim Fakültelerinin karşı karşıya bulunduğu temel sorunlar ve çözüm önerileri, aşağıda gruplandırılarak verilmiştir.

Öğrenci Sorunu ve Öneriler

Teknik Eğitim Fakültelerine; fakülte, bölüm ve öğretim türüne göre değişmekle birlikte 350-450 (ortalama 400 dolayında) Matematik puanıyla, lise ve dengi okullar çıkışlı öğrenci alınmaktadır. Çok yüksek sayılmayacak düzeydeki bu puanlarla giren öğrenciler, özellikle sayısal içerikli derslerde beklenen başarıyı sağlayamamaktadırlar. Diğer yandan, karışık gruplar halinde bölümlere giren bu öğrenciler içindeki meslek lisesi çıkışlı olmayanlar, özellikle uygulama ağırlıklı meslek derslerinde başarılı olamamakta ve sınıfın başarı düzeyini düşürmektedirler.

Bu sorunun çözümü ve öğrenci kalitesinin artırılması için, özellikle mesleki ve teknik liselerde belirli başarı seviyesini tutturmuş öğrencilerin aynı mesleğin devamını oluşturan öğretmenlik alanlarına girişleri, halen uygulanan ek puan katkısı artırılarak teşvik edilmelidir. Normal lise çıkışlı öğrencilerin, özellikle el becerisi gerektiren öğretmenlik alanlarına girişleri sınırlandırılmalı, ya da giren öğrencilerin I. ve II. yarıyıllarda ayrı gruplar halinde, bir intibak veya uyum programından geçirildikten sonra 2. Sınıftan itibaren normal programa devamları sağlanmalıdır.

Öğretim Elemanı Sorunu ve Öneriler

Teknik Eğitim Fakültelerinde öğretim üyesi varlığı, diğer fakültelere kıyasla önemli derecede düşüktür. Diğer yandan, başarılı mezunların Araştırma Görevlisi kadrolarına başvuru talepleri düşüktür. Özellikle uygulamalı derslerin ağırlıklı olduğu bu fakültelerde, haftalık 10 saatin üzerindeki uygulama yüklerinin ek ders ücreti kapsamı dışında tutulması nedeniyle, öğretim üyelerinin bu derslere ilgisi azalmış ve kaliteli eğitimi zorlaştırmıştır.

Bu sorunların çözümü, öğretim elemanı varlığının ve eğitim kalitesinin artırılması için; lisansüstü eğitim öğretim faaliyetleri özendirilmeli ve anabilim dalı sayıları artırılmalı, TEF'lere Araştırma Görevlisi giriş sınavlarında lisans notunun da katkısı sağlanarak özellikle dereceye girmiş başarılı öğrencilerin Araştırma Görevliliğine ilgileri artırılmalıdır. Lisans programlarında, İngilizce ve Bilgisayar derslerinin ağırlıkları artırılarak yabancı dil sorununun aşılması sağlanmalıdır. Öğretim elemanlarının ücretlerinin iyileştirilmesi için, ek ders ücreti hesabında uygulama dersleri de sınır gözetilmeksizin doğrudan teorik dersler gibi değerlendirilmelidir.

Altyapı-Donanım Sorunu ve Öneriler

Özellikle 1992 yılı ve sonrasında kurulan TEF'lerinin çoğunun fiziksel altyapıları henüz tamamlanamamıştır. Bu nedenle, yeterli düzeyde donanımın sağlanması da zorlaşmaktadır. Bu sorunların çözümü için; TEF binalarının tamamlanmasına öncelik verilmeli, çok büyük maddi kaynak gerektiren makine, tezgah, laboratuvar cihazları vb. gibi donanımların sağlanabilmesi amacıyla YÖK ve Dünya Bankası arasındaki III. Endüstriyel Eğitim projesine ağırlık verilmelidir. Nitekim, 1990 öncesinde uygulamaya konan II: Endüstriyel Eğitim Projesi kapsamına alınan Gazi, Marmara ve Fırat TEF'leri, bu kaynakla bu tür sorunlarını aşarak belirli bir düzeye ulaşmıştır.

Eşgüdüm Sorunu ve Öneriler

Teknik Eğitim Fakültelerinde halen uygulanmakta olan lisans programlarında; aynı öğretmenlik alanındaki ders sayısı, teorik ve uygulamalı ders saatleri, toplam krediler, ders adları ve içerikleri açısından önemli farklılıklar vardır. Fakültelerin kendi aralarında yapacakları değerlendirmelerle, zaman geçirilmeden bu farklılıkların en az düzeye indirilmesi gerekir.

İstihdam Sorunu ve Öneriler

Henüz bazı öğretmenlik dallarında olmamakla birlikte, bazı dallarda (Makine, Metal İşleri, Yapı vb.) son yıllarda MEB bünyesinde istihdamda sıkıntılar vardır.

İleride diğer dallarda da benzer sıkıntıların yaşanmaması için, ülkesel düzeyde planlamalarla ihtiyaç duyulan yeni meslek dallarına yönelinmelidir. Diğer yandan, belirli ölçeğin üzerindeki iş

yerlerinde Eğitim Uzmanı olarak TEF mezunlarının istihdamı teşvik edilmelidir. Özel sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek teknik elemanların yetiştirilmesi için mevcut ders programları gözden geçirilerek güncelleştirilmelidir.

TEF mezunlarının unvan kargaşası sona erdirilmelidir. Bu amaçla, daha önce çıkarılan ve başarılı TEF mezunlarının belirli bir programdan geçirilerek Mühendis ünvanını alabilmelerini öngören Kanun'un uygulamaya geçişi sağlanmalıdır.

Yukarıda belirtilen sorunlar ve çözümlerine ilişkin benzer önerilere, Özen (1987), Sezgin (1996), Mahiroğlu (1996), Işıksoluğu (1998), Vayvay ve ark. (1998), Külünk (1998) ve Anonymous (1999)'da da yer verilmiştir.

KAYNAKLAR

- Anonymous, 1990. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994). DPT yayınları, S:291-296. Ankara.
- Anonymous, 1997. Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumlarının 1996-1997 öğretim Yılı Bilgi Dökümanı. MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Yayınları. Ankara.
- Anonymous, 1998. ÖSYM Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı 2. Basamak Kılavuzu. Meteksan A.Ş. , Ankara.
- Anonymous, 1999. 16. Milli Eğitim Şurası Mesleki Ve Teknik Eğitim Alanına Öğretmen Yetiştirme Komisyonu Raporu. 22-26 Şubat, Ankara.
- Işıksoluğu, M.A., 1998. Teknik Eğitim fakülteleri ve Teknik Öğretmen Yetiştirme Sorunu. 1. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı: 277-280. Karabük.
- Kadı, İ., 1998. Mesleki Teknik Eğitimin Sorunları ve Öneriler. 1. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı: 55-68. Karabük.
- Külünk, H., 1998. Teknik Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri. 1. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı: 43-53. Karabük.
- Mahiroğlu, A., 1996. Teknik Eğitim Fakültesi Mezunlarını İzleme Araştırması. MEB Mesleki Ve Teknik Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Başkanlığı. Yayın No: 6. Ankara.
- Özen, R., 1987. Türkiye'de Endüstriyel teknik Öğretmen Yetiştirilmesi, Problemleri ve Teklifler. Gazi Ü. TEF Dergisi: 1(1):3-18. Ankara.
- Sezgin, İ., 1996. Mesleki ve Teknik Eğitimde Niteliğin Yükseltilmesi. Yeni Türkiye Dergisi, Yıl 2, Sayı 7. Ankara.
- Vayvay, Ö., Can, B., Baba, F., 1998. Teknik Eğitim Fakültelerinde Uygulamalı Derslerin Geleceği. 1. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı: 104-113. Karabük.